

NYHEDSBREV | 2020-2021 | 11. DECEMBER 2020

Løsning på budgetveto

EU's stats- og regeringschefer har på EU-topmødet torsdag sagt god for en fortolkende tekst om anvendelse af retsstatsmekanismen. Det løsner op for den fastlåste situation i forbindelse med vedtagelse af den flerårige finansielle ramme (MFF) for 2021-2027 og genopretningsfonden på samlet 1.824 mia. euro, som den polske og ungarske modstand har forårsaget.

Retsstatsmekanismen

For en måned siden faldt aftalen om den flerårige finansielle ramme (MFF) for 2021-2027 og genopretningsfonden på plads mellem Rådet og Europa-Parlamentet med udgangspunkt i aftalen fra Det Europæiske Råds møde den 21. juli 2020. Ugen før var en aftale om retsstatsmekanismen, der knytter betalinger fra EU-budgettet til overholdelse af retsstatsprincippet, faldet på plads mellem de to EU-institutioner. Banen skulle dermed være kridtet op til den endelige godkendelse af den samlede pakke, men her valgte Ungarn og Polen som bekendt at blokere for godkendelsen af MFF'en og afgørelsen om ordningen for EU's egne indtægter, som finansierer det 750 mia. euro store lån til genopretningsfonden. De to lande henviste til, at forslaget til retsstatsmekanismen ikke var i tråd med teksten i aftalen fra Det Europæiske Råds møde, som ikke var helt entydigt formuleret i relation til retsstatsmekanismen.

Hvornår kan retsstatsmekanismen anvendes?

Retsstatsmekanismen kan anvendes, hvis der er tale om brud på retsstatsprincippet i et medlemsland der påvirker eller har risiko for at påvirke forvaltningen af EU-budgettet eller beskyttelsen af EU's finansielle interesser på en tilstrækkelig direkte måde.

Det tyske EU-formandskab har efterfølgende forsøgt at finde en løsning. Der var imidlertid kraftig modstand fra de øvrige medlemslande og Europa-Parlamentet mod at ændre i teksten til forslaget til retsstatsmekanismen.

Fortolkende tekst

Løsningen er derfor blevet en fortolkende tekst, der beskriver, hvordan mekanismen vil blive anvendt. Teksten er en del af konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde, og Kommissionen vil efterfølgende vedtage en erklæring om at følge disse bestemmelser. Der bliver altså ikke ændret i den aftale om retsstatsmekanismen, som Europa-Parlamentet og det tyske formandskab er blevet enige om.

Retningslinjer for anvendelse

For at sikre, at retsstatsmekanismen anvendes på en objektiv, retfærdig, upartisk og faktabaseret måde og sikre en retfærdig procedure, ikkeforskelsbehandling og ligebehandling af medlemslandene, vil Kommissionen udarbejde retningslinjer for anvendelse af mekanismen. Retningslinjerne vil blive udarbejdet i tæt samråd med medlemslandene.

Retningslinjerne vil dog først blive færdigbehandlet efter, at EU-Domstolen har taget stilling til et eventuelt annulationssøgsmål i forhold til retsstatsmekanismen, som Polen og Ungarn har tilkendegivet, at landene vil anlægge. Kommissionen vil ikke foreslå tiltag til suspension af midler mv. under retsstatsmekanismen, før disse retningslinjer er færdigbehandlet.

Anvendelsen af foranstaltninger mod medlemslande kan altså blive forsinket, hvis EU-Domstolen først skal tage stilling til retsstatsmekanismen. Den hollandske premierminister, Mark Rutte, har dog ifølge Politico fået bekræftelse på, at brud på retsstatsprincippet kan sanktioneres med tilbagevirkende kraft fra den 1. januar 2021, når EU-Domstolen har udtalt sig.

Retsstatsmekanismen vil ifølge aftalen mellem det tyske EU-formandskab og Europa-Parlamentet finde anvendelse pr. 1. januar 2021. Den fortolkende tekst præciserer, at eventuelle foranstaltninger mod medlemslande kun vil kunne anvendes på budgetforpligtelser, der starter under den nye MFF og herunder genopretningsfonden. Retsstatsmekanismen vil dermed ikke kunne anvendes på eksisterende budgetforpligtelser.

Proportionalitet

Teksten slår fast, at tiltagene mod et medlemsland under retsstatsmekanismen skal være proportionale med de konsekvenser overtrædelserne af retsstatsprincippet har for en forsvarlig økonomisk forvaltning af EU's budget eller for EU's finansielle interesser, og sammenhængen mellem sådanne overtrædelser og de negative konsekvenser for EU's finansielle interesser skal være tilstrækkeligt direkte og behørigt konstateret. Den blotte konstatering af, at en overtrædelse af

---

---

retsstatsprincippet har fundet sted, er ikke tilstrækkelig til at udløse mekanismen.

Lukket liste over udløsende faktorer

Det fremgår videre, at de udløsende faktorer, der er fastsat i forordningen, skal læses og anvendes som en lukket liste over elementer og må ikke være åbne over for faktorer eller begivenheder af anden art. Forordningen vedrører ifølge teksten ikke generaliserede mangler.

Kommissionens oprindelige forslag til retsstatsmekanisme fra 2018 angik netop beskyttelse af EU's budget i tilfælde af generaliserede mangler i medlemslandene for så vidt angår retsstatsprincippet.

Nødbremse

Retsstatsmekanismen indeholder i de indledende bemærkninger muligheden for, at et medlemsland kan bringe sagen op på Det Europæiske Råd, hvilket teksten bekræfter. Det tilføjes videre, at stats- og regeringscheferne vil bestræbe sig på at formulere en fælles holdning til spørgsmålet.

Det er dog ikke det samme som, at der skal være en afstemning eller enighed om sagen i Det Europæiske Råd, og nødbremsen vil ikke kunne bruges som en blokering af foreslåede tiltag mod et medlemsland under retsstatsmekanismen.

Europa-Parlamentet formand, David Sassoli, afslørede ikke Europa-Parlamentets holdning til det foreslåede kompromi i forbindelse med et pressemøde efter hans tale til stats- og regeringscheferne. De største politiske grupper i Europa-Parlamentet har dog ifølge medierne udtrykt tilfredshed med kompromiset.

Baggrund

Idéen om koblingen af udbetalingen af midler fra EU-budgettet og efterlevelse af retsstatsprincippet blev oprindeligt fremsat af Kommissionen i 2018 i forbindelse med forslaget om den flerårige finansielle ramme (MFF) for 2021-2027.

Stats- og regeringschefernes aftale på Det Europæiske Råds møde den 21. juli 2020 om MFF'en og genopretningsfonden indeholdt også formuleringer om koblingen mellem EU-budgettet og retsstatsprincippet.

Den 5. november 2020 nåede det tyske EU-formandskab og forhandlere fra Europa-Parlamentet til enighed om forslaget til retsstatsmekanismen.

Det videre forløb

Rådet skal nu formelt vedtage forordningen om den flerårige finansielle ramme for 2021-2027 som efterfølgende skal godkendes af Europa-Parlamentet. Rådet skal også formelt vedtage afgørelsen om ordningen for EU's egne indtægter, som efterfølgende skal ratificeres i de enkelte medlemslande – i mange tilfælde i de nationale parlamenter, inkl. Folketinget. Det fælles EU-lån til genopretningsfonden på 750 mia. euro kan først optages, når samtlige medlemslande har ratificeret afgørelsen. Det var oprindeligt planen, at ratificeringen skulle være afsluttet inden 1. januar 2021, men det er i sigens natur ikke længere muligt.

EU-ambassadørerne forventes allerede i dag at behandle den samlede MFF- og genopretningspakke og herunder retsstatsmekanismen. Europa-Parlamentets godkendelse ventes i næste uge.

Rådet og Europa-Parlamentet forhandler dog fortsat om genopretningsfaciliteten som står for udmøntningen af størstedelen af midlerne under genopretningsfonden (672,5 mia. euro). De forventes at blive enige i næste uge.

Dermed skulle den flerårige finansielle ramme for 2021-2027 kunne være på plads til 1. januar 2021 og genopretningsfonden i starten af 2021 afhængigt af medlemslandenes nationale ratifikation af ordningen for EU's egne indtægter.

Link: [Konklusioner fra mødet i Det Europæiske Råd den 10.-11. december 2020](#)

Produceret og skrevet af:
Martin Jørgensen, EU-konsulent, 3622

EU Nyt fra EU-konsulenterne sendes løbende til abonnenter i Folketinget